

UDC (УДК) 342.1:347.77(477)
JEL Classification: K 10; K 23

Миджин Галина Євгенівна,

здобувач наукового ступеня
доктора філософії у галузі права
кафедри адміністративно-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
e-mail: burohalyna@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-8351-3615

СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Анотація. Розглянуто структуру адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності. З'ясовано, що механізм охоплює такі елементи, як правові норми, правові відносини, акти реалізації норм права, додаткові елементи – акти тлумачення норм права, правову свідомість, режим правопорядку і законності у галузі створення та використання інтелектуальних об'єктів. Доведено, що правові норми, які забезпечують функціонування механізму, утворюють складну систему. Іншим елементом є адміністративні правовідносини, які відповідають двом умовам: використання прав на об'єкти інтелектуальної власності та їх захист. Охарактеризовано третій елемент структури механізму, а саме акти реалізації права. Виокремлено два способи реалізації: використання, виконання та дотримання приписів учасниками адміністративних правовідносин; застосування права у межах здійснення публічної влади.

Ключові поняття: інтелектуальна власність, захист прав, адміністративно-правовий механізм, правові норми, правові відносини, акти реалізації норм права.

Mydzhyn Halyna,

Postgraduate Student
of the Department of Administrative-Legal Disciplines,
Lviv State University of Internal Affairs
(Lviv, Ukraine)
e-mail: burohalyna@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-8351-3615

STRUCTURE OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL MECHANISM OF THE PROTECTION OF THE INTELLECTUAL PROPERTY OBJECTS RIGHTS

Abstract. The structure of the administrative and legal mechanism of protection of intellectual property rights is examined. The structure includes the following basic elements: legal norms, legal relations, acts of implementation of the rule of law, and supplementary, which include acts of interpretation of the rule of law, legal consciousness, regime of law and order in the field of creation and use of intellectual objects. Legal rules that ensure the functioning of the mechanism form a complex system. Regulatory provision of the mechanism is characterized by its complex nature, which involves the use of the regulatory provisions of the legislation on intellectual property. Intellectual property law includes rule of law governing the formation and circulation of intellectual property rights. In the system of rule of law, as a structural element of the mechanism under consideration, we can distinguish separate groups of rules, which differ depending on the sphere of regulation. Another element of the structure is the administrative legal relationship, which must meet two conditions: the use of intellectual property rights and the protection of rights. Only the presence of these conditions indicates that these legal relationships are an element of the administrative and legal mechanism for the protection of intellectual rights. In addition to the main parties to the relationship within the mechanism under consideration, they involve supplementary entities. Two ways to implement the

rules of administrative law are singled out. The first is the use, enforcement, observance of legal orders by participants of administrative relations, and the second is based on the application of law in the exercise of public authority.

Key concepts: intellectual property, protection of rights, administrative and legal mechanism, legal norms, legal relations, acts of implementation of legal norms.

DOI 10.32518/2617-4162-2020-2-72-79

Вступ

Важливим аспектом захисту прав інтелектуальної власності є пріоритетне значення прав людини, громадянина, особистості в сучасних суспільних відносинах. Результати інтелектуальної діяльності людини, людини-творця, автора та творця становлять особливу цінність, оскільки мають забезпечити свободу творчості, самоствердження та самореалізації. Ефективна система захисту прав на результати інтелектуальної діяльності повинна забезпечити всі права авторів та інших правовласників. Окрім того, функціонування системи захисту має стимулювати творчість особистості, створення та використання нових результатів інтелектуальної діяльності, їх комерціалізацію, а також розвиток здорового конкурентного середовища. У системі захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності механізм адміністративно-правового захисту відіграє провідну роль.

Окремі проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні досліджували: О. І. Антонюк, Ю. Є. Атаманова, Д. В. Балух, О. І. Безпалова, М. В. Борута, Н. В. Бочаров, Є. В. Валькова, О. М. Волощенко, Ю. В. Гаруст, О. М. Головкова, Б. В. Деревянко, О. Ю. Дудченко, О. В. Зайчук, Р. С. Кірін, Т. А. Кобзева, Т. М. Кравцова, О. М. Куракін, В. І. Курило, І. В. Манцова, Л. Г. Олейнікова, М. Ю. Потоцький, Г. С. Римарчук, М. В. Старинський, А. А. Трофімчук, О. І. Харітонова, Ю. Ю. Чуприна, С. В. Ярошенко та ін. Однак низка питань, що стосуються адміністративно-правового захисту інтелектуальної власності у зв'язку з інтеграцією України в Європейський Союз, потребує подальшого дослідження.

Метою статті є дослідження структури адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.

1. Правові норми адміністративно-правового механізму захисту прав інтелектуальної власності

Формування правової політики держави у сфері інтелектуальної власності передбачає увідповіднення чинного законодавства до міжнародних норм та стандартів; створення і розвиток ефективної інституційної бази, яка необхідна для забезпечення захисту прав інтелектуаль-

ної власності у контексті розвитку адміністративно-правового механізму [1, с. 49].

У механізмі правового регулювання прийнято виокремлювати внутрішню будову, структуру. Думки вчених із приводу структури механізму правового регулювання загалом і адміністративно-правового механізму зокрема істотно не відрізняються. У структурі адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності потрібно виокремити основні та додаткові (факультативні) елементи. До основних елементів належать правові норми, правові відносини, акти реалізації норм права. Головне місце в системі механізму адміністративно-правового регулювання посідають адміністративно-правові норми й адміністративні відносини. До додаткових елементів розглянутого механізму належать акти тлумачення норм права, правова свідомість, режим правопорядку та законності у галузі створення та використання прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Правові норми, що регламентують створення та функціонування адміністративно-правового механізму захисту прав інтелектуальної власності, утворюють складну багаторівневу сукупність норм права. Розвиток цієї групи норм дає змогу мовити про наднаціональний інститут адміністративно-правового регулювання вказаної категорії суспільних відносин. Зазначені норми права можна диференціювати залежно від галузевої належності, рівня правового регулювання, від спрямованості впливу на певні суспільні відносини.

Право інтелектуальної власності охоплює норми права, що регулюють суспільні відносини у сфері створення та використання результатів інтелектуальної діяльності людини, прирівняних до них засобів індивідуалізації. Відносини, пов'язані з охороною та використанням об'єктів інтелектуальної власності, належать до предмета регулювання цивільного права. Норми Цивільного кодексу України й інших нормативно-правових актів, що регулюють охорону прав на окремі результати інтелектуальної діяльності, та прирівняні до них об'єкти сукупно утворюють особливу підгалузь цивільного права [2].

Зазначена підгалузь може називатися правом інтелектуальної власності. Це буде означати систему правових норм про особисті та майнові права на всі результати інтелектуальної діяльності та прирівняні до них об'єкти, які визнаються та охороняються законом. Характерними ознаками внутрішнього законодавства України про інтелектуальну власність донедавна були його внутрішня неоднорідність і відсутність єдиного нормативного акта, що закріплював би загальні засади правового регулювання інтелектуальної власності. Про єдину підгалузь цивільного права можна було мовити тільки в теоретичному аспекті як про основу для законопроектних робіт. Водночас зазначене дає змогу зробити висновок про багатогалузевий характер законодавства про інтелектуальну власність, у складі якого акти цивільного законодавства утворюють центральну сферу, а всі інші є поряд, виконуючи допоміжну роль стосовно цивільно-правового інституту права інтелектуальної власності.

Згідно з позицією інших фахівців у галузі інтелектуальної власності, частиною цивільного права є інтелектуальні права на результати інтелектуальної діяльності. Ці права посідають важливе місце в цивільному законодавстві та у цивільному праві. Норми права, що регулюють створення та обіг результатів інтелектуальної діяльності, утворюють право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права. Система джерел права інтелектуальної власності є у формі законодавства в сфері інтелектуальних прав. Норми, які стосуються інтелектуальних прав, переважно зосереджені в ЦК України, що забезпечує певною мірою систематизацію та кодифікацію законодавства.

Зміст юридичного інституту інтелектуальної власності становлять правові норми різного рівня регулювання та різної галузевої спрямованості.

У першому випадку йдеться про міжнародний, наднаціональний і національний рівень правового регулювання. Основу правового регулювання відносин у галузі інтелектуальних ресурсів на національному рівні становлять норми Конституції України. Провідне місце з-поміж норм права, що регулюють цю групу суспільних відносин, належить нормам цивільного права. Цивільно-правові норми визначають поняття і зміст інтелектуальної власності, регулюють реалізацію виняткових прав, договірні відносини з надання прав на результати інтелектуальної діяльності. Відносини у сфері інтелектуальних ресурсів регламентуються адміністративно-правовими, кри-

мінально-правовими нормами законодавства про працю.

Адміністративно-правові норми характеризують систему управління інтелектуальними правами та контролю за їх здійсненням, установлюють адміністративно-правову відповідальність за порушення у сфері інтелектуальної власності [3, с. 125]. Кримінально-правові норми передбачають заходи кримінальної відповідальності за злочини у сфері використання окремих об'єктів інтелектуальної власності.

Законодавство у сфері інтелектуальної власності охоплює норми права різного рівня регулювання та різної галузевої спрямованості, орієнтовані на регламентацію суспільних відносин у галузі створення та обігу прав на результати інтелектуальної діяльності й засоби індивідуалізації. Норми права як елементи адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності є тією частиною норм права, яка одночасно входить у галузь правового регулювання відносин в сфері правового регулювання створення та обігу інтелектуальних прав. Ця сукупність правових норм диференціюється за рівнем регулювання (міжнародний, наднаціональний, національний), за галузевою належністю (норми конституційного, цивільного, адміністративного й інших галузей). Законодавець прагне не тільки визнати права та свободи людини вищою цінністю, а й знайти належні забезпечувальні, охоронні та регулятивні заходи за допомогою комплексного використання різних галузевих норм.

Необхідно визнати домінуючу роль норм адміністративного права в системі норм права, що регламентують функціонування розглянутого механізму. На думку В. Б. Авер'янова, впливаючи на організаційно-структурні та організаційно-функціональні відносини, норми адміністративного права як цілісна підсистема управлінської волі держави забезпечують ефективність реалізації, оптимізацію та кореляцію функцій державного управління [4, с. 91]. Вони не лише закріплюють суспільні зв'язки, що виникли, а й активно впливають на вдосконалення і розвиток інтелектуальної власності в структурі системи права та законодавства.

Залежно від спрямованості впливу на суспільні відносини у сфері захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності потрібно виокремити декілька груп адміністративно-правових норм, що: регулюють процес створення адміністративного механізму; забезпечують функціонування адміністративного меха-

нізму; передбачають заходи відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності у межах реалізації механізму [5].

Правові норми як основний елемент адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності в умовах інтеграції до Європейського Союзу поступово об'єднуються в стійку, цілісну та відокремлену групу, самостійність якої дає підстави мовити про формування наднаціонального інституту адміністративно-правового регулювання захисту прав інтелектуальної власності. Важливою властивістю, що визначає напрям розвитку адміністративно-правового механізму захисту прав інтелектуальної власності, є те, що він поступово збільшується та зміцнюється, поширюючи регулювання на різні аспекти захисту. Правовий механізм захисту інтелектуальної власності як специфічна юридична конструкція має особливу цілісну структуру, яка відображає системні зв'язки між визначеним телеологічним завданням, об'єктами правового захисту, предметними суспільними відносинами, а також відповідним комплексом правового інструментарію [6, с. 59].

2. Правові відносини у структурі адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності

Другим основним елементом адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності є правові відносини, які становлять собою певну групу суспільних відносин, урегульованих сукупністю норм права, об'єднаних у наднаціональний інститут адміністративно-правового регулювання захисту прав інтелектуальної власності.

Внутрішня структура кожного адміністративно-правового відношення представлена індивідуальним угрупованням ідеологічних, політичних елементів і організаційних зв'язків, розкриває сутність змісту права, оскільки на рівні елементів соціальних зв'язків формується визначеність і спрямованість.

Правовідносини у сфері захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності мають дві обов'язкові ознаки: пов'язані з використанням прав на об'єкти інтелектуальної власності; припускають захист.

Будь-які правовідносини припускають наявність взаємодії між різними суб'єктами, які виконують роль сторін, або учасників цих правовідносин. Правовідносини як елемент адміністративно-правового механізму захисту інтелектуальних прав мають і основних, і додаткових учасників. Основні учасники – це мінімум суб'єктів, без яких правовідносини неможливі.

Правові відносини можуть мати або не мати додаткових учасників, у різній комбінації їх участі, залежно від конкретної ситуації.

Основними учасниками цих правовідносин є державні органи. Додатковими суб'єктами правовідносин є інші учасники, які можуть виступати в різній організаційно-правовій формі, представляти певну або невизначену групу осіб, володіти спеціальним або особливим статусом, мати інші особливості. До суб'єктів зазначених правовідносин належать:

Державні органи виконавчої влади. Державні органи виконавчої влади України є єдиною централізованою системою. Посадовими особами зазначених органів є громадяни України, які заміщають відповідні посади в порядку, встановленому законодавством України, здійснюючи правоохоронну діяльність, вони виконують такі функції: охоронну; профілактичну; наглядову (контрольну); регулятивну; каральну; виховну [7, с. 51].

Автори й інші правовласники. Правовласники виняткових прав на об'єкти інтелектуальної власності, які підлягають захисту, утворюють окрему групу суб'єктів. Правовласниками в розглянутих відносинах є лише ті особи, які мають виключні права на об'єкти інтелектуальної власності. Це автори, інші правовласники, уповноважені ліцензіати. До цієї групи потрібно віднести організації і осіб, які є представниками авторів, інших правовласників (патентні повірені, їх організації).

Невизначене коло осіб. Під невизначеним колом осіб розуміються особи, які є потенційними споживачами продукції, що містить об'єкти інтелектуальної власності. Ця група суб'єктів охоплює всіх осіб, які мають право на безпечну і якісну продукцію та хочуть бути захищені від контрафактної продукції. Невизначене коло осіб не можна індивідуалізувати, визначити якісний і кількісний склад, адже це збірний суб'єкт.

Індивідуальний споживач. Індивідуальний споживач як учасник аналізованих правовідносин наближений до попередньої групи суб'єктів. На наш погляд, для цього є дві причини. Інтереси індивідуального споживача продукції та невизначеного кола осіб під час реалізації адміністративно-правового механізму захисту інтелектуальних прав не збігаються. Якщо в першому випадку йдеться про забезпечення приватних інтересів, то інтереси невизначеного кола осіб належать до інтересів публічного характеру. Функціонування вказаного механізму спрямовано на забезпечення інтересів приватної та публічної властивості. Друга причина полягає у формі участі. Якщо індивідуаль-

ний споживач може виступати в цих правовідносинах самостійно й опосередковано (за допомогою представників, громадських об'єднань), то невизначене коло осіб може бути представлено тільки через представницькі органи й особи.

Громадські організації. Громадські організації мають відігравати важливу роль у адміністративно-правовому механізмі захисту прав інтелектуальної власності. Можна виокремити дві групи громадських організацій, які об'єднують: правовласників; споживачів продукції. Громадські організації із захисту прав правовласників в Україні створюються на державному рівні. Громадські організації правовласників створюються у формі професійних об'єднань. Важливою функцією таких організацій є, крім консолідації зусиль правовласників у напрямі захисту прав, організація та здійснення науково-практичних досліджень у вказаній сфері. Рівень розвитку громадського руху правовласників в Україні значно нижчий, ніж аналогічний рівень у країнах ЄС [8, с. 49]. Іншою групою громадських утворень у межах цієї системи є громадські організації із захисту прав споживачів. Організації відображають інтереси невизначеного кола осіб, які мають право на якісну продукцію, споживання якої є безпечне для здоров'я.

Інші державні органи. До цієї групи суб'єктів належать державні органи, які беруть участь у реалізації адміністративно-правового механізму захисту інтелектуальних прав. Ідеться про відомства, які взаємодіють у межах розглянутого механізму.

Держава. Держава є особливим суб'єктом цих правовідносин. Виконуючи роль законодавця, вона формує нормативно-правову базу механізму захисту, що встановлюють правові основи охорони та захисту прав інтелектуальної власності. Держава бере участь у системі захисту опосередковано, висловлюючи волю через спеціальні державні органи. Правозастосовна діяльність адміністративного органу є втіленням державної волі в певній сфері суспільних відносин. Держава є одним із суб'єктів, публічні інтереси яких адміністративно-правовий механізм забезпечує. У забезпеченні інтересів усього суспільства та окремої особи виражається загальна воля держави. Участь держави як суб'єкта в адміністративно-правовому механізмі захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності полягає в тому, що держава зацікавлена у формуванні умов для законності та правопорядку в галузі створення та використання результатів інтелектуальної діяльності. Йдеться про такий суспільний устрій, в якому дотримано

оптимальний баланс між інтересами авторів, інших творців інтелектуальних продуктів, представників бізнесу (приватних інтересів), невизначеного кола осіб, суспільства та держави (публічних інтересів).

Інші суб'єкти. Ця група учасників правовідносин у межах адміністративно-правового механізму захисту інтелектуальних прав представлена всіма особами, які можуть бути задіяні в реалізації механізму та не включені в попередні групи. Це незалежні експерти та недержавні експертні установи (державні експертні установи та їх експерти включені в групу інших державних органів) та інші суб'єкти.

3. Реалізація норм права в структурі механізму адміністративно-правового регулювання захисту інтелектуальних прав

Основним елементом структури адміністративно-правового механізму захисту інтелектуальних прав є акти реалізації норм права. Реалізація норм права є завершальною стадією механізму адміністративно-правового регулювання. У процесі реалізації адміністративно-правові норми досягають мети реалізації – суб'єктивні права й обов'язки, що виникли в учасників адміністративних правовідносин, які втілюються в їхній поведінці. Залежно від характеру дій суб'єктів, ступеня активності та спрямованості виокремлюють форми реалізації права: дотримання, виконання, використання та застосування права. Дослідники називають два способи реалізації норм адміністративного права, які ґрунтуються на цих формах: за допомогою використання, виконання та дотримання приписів учасниками адміністративних правовідносин (адміністративними органами та посадовими особами, фізичними та юридичними особами); за допомогою владного застосування приписів, що містяться в нормах, адміністративними органами, які беруть участь в адміністративних правовідносинах, судами шляхом видання індивідуальних правозастосовних актів або вчинення юридично значущих дій.

Адміністративно-правові норми реалізуються за допомогою використання, виконання, дотримання та застосування приписів усіма учасниками певної групи адміністративних правовідносин. Правозастосовні акти мають конкретизувати мету норм адміністративного права, перевести абстрактну волю у суб'єктивні права та обов'язки. У разі порушення відповідних адміністративно-правових норм державою передбачені заходи адміністративної відповідальності.

Інститут адміністративної відповідальності – це сукупність норм, закріплених законодавством про адміністративні правопорушення, що регулюють відносини у зв'язку із застосуванням заходів адміністративної відповідальності. Ці заходи можуть бути застосовані до порушника шляхом використання процедур, передбачених законодавством. Державний примус у правовій державі виправданий, якщо його здійснюють задля захисту прав людини, що дає змогу забезпечити загальне благо [9, с. 9].

Указаний правозастосовний процес уповноважених органів, що становлять державну (публічну) владу, дає змогу досягти кінцевого результату створення та функціонування механізму правового регулювання – дотримання прав і інтересів фізичних та юридичних осіб, забезпечення законності та правопорядку в певній сфері суспільних відносин.

Правозастосовна діяльність державних органів у цьому адміністративному механізмі посідає особливе місце. За юридичною природою, правозастосовна діяльність – це форма реалізації права, результатом якої є винесення управлінських рішень. Вона спрямована на вироблення від імені держави індивідуальних юридичних приписів. Нормативно-правовий акт є одностороннім владним волевиявленням, нормативно-правовим приписом і офіційним документом [10, с. 213]. Суб'єкти адміністративно-правового механізму захисту інтелектуальних прав реалізують встановлені правові норми за допомогою різних форм і методів.

Правосвідомість як одна з форм суспільної свідомості має брати участь в процесах створення та правової регламентації цього механізму, в процесах реформування та вдосконалення. Правосвідомість – це сукупність уявлень і почуттів, що виражають ставлення людей, соціальних спільнот до діючого або бажаного права. Фахівці з адміністративного права виокремлюють поняття «адміністративна правосвідомість», яке розглядають як абстракцію, як результат відображення реального явища, що виникає у сприйнятті та усвідомленні суб'єктами адміністративно-правової дійсності.

Ставлення всіх суб'єктів адміністративних правовідносин у галузі створення та використання прав на об'єкти інтелектуальної власності, що підлягають захисту, впливає на розвиток механізму захисту. Режим правопорядку і законності стосовно створення та використання інтелектуальних об'єктів є елементом структури механізму, що розглядається, одно-

часно є умовою забезпечення мети створення та функціонування.

Під правовим порядком розуміється такий рівень розвитку суспільних відносин, який характеризується достатньою врегульованістю правовими нормами, що дає змогу мовити про законність і забезпечення балансу інтересів усіх учасників правовідносин. На думку М. Джафарової, – це форма впорядкування суспільних відносин, що відповідає вимогам принципу формальної рівності, шляхом офіційно-владного встановлення різних загальнообов'язкових правил (норм) поведінки людей і їх взаємовідносин, яка характеризується цілісністю, єдністю, зв'язком з іншими комплексами правових відносин, динамізмом, що є адміністративним правопорядком [11, с. 91]. Поняття правопорядку та законності схожі.

Законність – це наявність достатньої кількості юридичних норм високої якості з погляду уявлень про правову державу, їх дотримання всіма суб'єктами права. Елементом режиму законності в державі є кадрове та матеріальне (або організаційно-технічне) забезпечення. Режим правопорядку та законності у галузі захисту інтелектуальної власності передбачає такий стан суспільних відносин, який характеризується відповідним рівнем правового регулювання, що дає змогу забезпечити дотримання законодавства всіма суб'єктами права і балансу їх інтересів.

Висновки

Структура адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності охоплює основні елементи, якими є правові норми, правові відносини та акти реалізації норм права, додаткові елементи, до яких потрібно віднести акти тлумачення норм права, правову свідомість, режим правопорядку та законності у галузі створення та використання інтелектуальних об'єктів. Правові норми, що забезпечують функціонування розглянутого механізму, утворюють складну систему, норми якої можна поділити залежно від предмета регулювання (галузевий підхід), від рівня правового регулювання та спрямованості впливу на певний об'єкт регулювання. Елементом структури є адміністративні правовідносини, які повинні відповідати двом умовам: використання прав на об'єкти інтелектуальної власності та їх захист. Тільки одночасна наявність цих умов свідчить про те, що ці правовідносини є елементом адміністративно-правового механізму захисту інтелектуальних прав.

Як елемент структури механізму, що розглядається, виокремлено акти реалізації права. Вирізняють два способи реалізації норм адміністративного права. Перший полягає у використанні, виконанні та дотриманні правових приписів учасниками адміністративних правовідносин. Інший оснований на застосуванні права державними органами у межах здійс-

нення публічної влади. Акти реалізації норм права при функціонуванні адміністративно-правового механізму захисту інтелектуальних прав є різноманітними. Основні та допоміжні елементи структури адміністративно-правового механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності впливають на функціонування та розвиток зазначеного механізму.

Список використаних джерел

1. Катеринчук І. П. Правова політика держави у сфері охорони права інтелектуальної власності в Україні. *Соціально-правові студії*. 2019. Вип. 3 (5). С. 44–51.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
3. Єсімов С. С. Адміністративно-правові аспекти захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 4. С. 123–131.
4. Авер'янов В. Б. Вибрані наукові праці. Наукове видання / упорядники: О. Ф. Андрійко (керівник колективу) і інші. Київ : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. 448 с.
5. Михальський О. О. Адміністративно-правова протидія правопорушенням у сфері інтелектуальної власності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2017. 254 с.
6. Ордулі Е. До питання про правовий механізм захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Теорія та практика інтелектуальної власності*. 2019. № 6. С. 55–64.
7. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Лозинський Ю. Р. Правове регулювання правоохоронної діяльності: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 323 с.
8. Шабалін А. Деякі питання захисту права інтелектуальної власності в ЄС. *Теорія та практика інтелектуальної власності*. 2019. № 6. С. 46–54.
9. Ортинський В. Погляд на державний примус у контексті європейської інтеграції України. *Науковий вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2018. № 889. С. 4–10.
10. Єсімов С. С., Малець М. Р., Стельмащук П. Я. Законність нормативно-правових актів як елемент механізму адміністративно-правового регулювання. *Наше право*. 2019. № 1. С. 207–214.
11. Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 90–94.

References

1. Katerynychuk, I. P. (2019). Pravova polityka derzhavy u sferi okhorony prava intelektual'noyi vlasnosti v Ukraini [State legal policy in the field of protection of intellectual property rights in Ukraine]. *Sotsial'no-pravovi studiyi (Socio and legal studies: scientific-analytical journal)*, 3 (5), 44–51 [in Ukr.].
2. Tsyvil'nyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV [Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine of January 16, 2003, No. 435-IV]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy (Information of the Verkhovna Rada of Ukraine)*, 40–44, St. 356 [in Ukr.].
3. Yesimov, S. S. (2014). Administratyvno-pravovi aspekty zakhystu prav intelektual'noyi vlasnosti v Ukraini [Administrative and legal aspects of protection of intellectual property rights in Ukraine]. *Administratyvne pravo I protses (Administrative law and process)*, 4, 123–131 [in Ukr.].
4. Aver'yanov, V. B. (2011). Vybrani naukovy pratsi. Naukove vydannya [Selected scientific works. Scientific edition] / Uporyadnyky: Andriyko O. F. (kerivnyk kolektyvu) i inshi. Kyiv: Instytut derzhavy i prava im. V. M. Korets'koho NAN Ukrainy [in Ukr.].
5. Mykhal's'kyu, O. O. (2017). Administratyvno-pravova protydiya pravoporushennyam u sferi intelektual'noyi vlasnosti v Ukraini [Administrative and legal counteraction to offenses in the field of intellectual property in Ukraine]. Sumy [in Ukr.].
6. Orduli, E. (2019). Do pytannya pro pravovyy mekhanizm zakhystu prav intelektual'noyi vlasnosti v Ukraini [On the Legal Mechanism for the Protection of Intellectual Property Rights in Ukraine]. *Teoriya ta praktyka intelektual'noyi vlasnosti (Theory and practice of intellectual property)*, 6, 55–64 [in Ukr.].
7. Kovaliv, M. V., Yesimov, S. S., & Lozyns'kyu, YU. R. (2018). Pravove rehulyuvannya pravookhoronnoyi diyal'nosti [Legal regulation of law enforcement]. L'viv: L'vDUVS [in Ukr.].
8. Shabalin, A. (2019). Deyaki pytannya zakhystu prava intelektual'noyi vlasnosti v YES [Some issues of protection of intellectual property rights in the EU]. *Teoriya ta praktyka intelektual'noyi vlasnosti (Theory and practice of intellectual property)*, 6, 46–54 [in Ukr.].

9. Ortyns'kyy, V. (2018). Pohlyad na derzhavnyy prymus u kontekstiy evropeys'koyi intehratsiy I Ukrainy [A look at state coercion in the context of Ukraine's European integration]. *Naukovyy visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politehnika». Yurydychni nauky (Scientific Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic». Legal sciences)*, 889, 4–10 [in Ukr.].
10. Yesimov, S. S., Malets, M. R., & Stelmashchuk, P. Ya. (2019). Zakonnist normatyvno-pravovykh aktiv yak element mekhanizmu administratyvno-pravooho rehuliuвання [Legality of legal acts as an element of the mechanism of administrative and legal regulation]. *Nashe pravo (Our law)*, 1, 207–214 [in Ukr.].
11. Dzhafarova, M. (2019). Suchasnyi pohliad na predmet administratyvnoho protsesualnoho prava Ukrainy [Contemporary view on the subject of administrative procedural law of Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo (Entrepreneurship, economy and law)*, 2, 90–94 [in Ukr.].

Стаття: надійшла до редакції 16.04.2020

прийнята до друку 01.06.2020

The article: is received 16.04.2020

is accepted 01.06.2020